

บทปาฐกถาในพิธีเปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ พ.ศ. ๒๕๖๘
หัวข้อ “เศรษฐกิจเพื่อสุขภาพไทย จะพัฒนาอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ:
โอกาสและความท้าทายใหม่”

โดย นายโสภณ ชาร์มย์

รองนายกรัฐมนตรี

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.
ณ ห้องประชุมใหญ่ อาคารอิมแพ็ค ฟอรั่ม เมืองทองธานี นนทบุรี

เรียน ประธานกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (ดร.สัมพันธ์ ศิลปนาฏ)
เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (นพ.สุเทพ เพชรมาก)
ผู้แทนหน่วยงาน องค์กรและเครือข่ายสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศ ผู้แทนจากประเทศภาคี
และผู้ร่วมประชุมทุกท่าน ทั้งผู้ที่อยู่ ณ ที่ประชุมแห่งนี้
และผู้ Online มาจากทั่วประเทศ

วันนี้ ผมได้รับมอบหมายจากท่านนายกรัฐมนตรีให้มากล่าวปาฐกถาพิเศษ
ในพิธีเปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งผมมีความยินดี
เป็นอย่างยิ่งนะครับ

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ

เนื่องจากในปีนี้เป็นปีที่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จสวรรคต ทางคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพ
แห่งชาติ จึงได้จัดแสดงนิทรรศการ เพื่อถวายความอาลัยและน้อมสำนึกในพระมหา

กรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน โดยใช้ชื่อบริเวณนิทรรศการว่า “สุขภาวะใต้ร่มพระบารมี แม่หลวงแห่งแผ่นดิน” ซึ่งผมได้มีโอกาสเข้าไปชมแล้ว รู้สึกน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและพระราชกรณียกิจของพระองค์ท่านที่มีต่อพวกเรา พลสกนิกรทุกคนในที่ประชุมนี้แน่ครับ ทั้งเรื่องการอนุรักษ์ป่า และน้ำ ตลอดจนเรื่อง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การสร้างเสริมอาชีพ การดูแลสุขภาพและสุขภาวะของปวงชนชาวไทย และทุกคนบนผืนแผ่นดินไทยเลยก็ว่าได้ครับ ซึ่งต้องขอขอบคุณคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติอย่างมากนะครับ ที่จัดแสดงนิทรรศการที่สำคัญในส่วนนี้ ให้พวกเราได้น้อมระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้ของพระองค์ท่านครับ

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ

วันนี้ ผมได้รับเชิญให้มากล่าวปาฐกถาพิเศษ ในพิธีเปิดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ พ.ศ. ๒๕๖๘ ในหัวข้อ **"เศรษฐกิจเพื่อสุขภาพไทย จะพัฒนาอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ: โอกาสและความท้าทายใหม่"** ซึ่งต้องขอขอบคุณคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ร่วมกันทำงานมาตลอดระยะเวลาหลายเดือน จนนำมาสู่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งนี้ครับ

ในฐานะที่ผมเป็นประธานกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ผมเห็นว่าเวทีนี้เป็น เวทีที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะถือเป็นเวทีที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม เป็นการพัฒนาคนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมผ่านกระบวนการนโยบายสาธารณะร่วมกันนะครับ ซึ่งผมขอชื่นชมและขอบคุณทุกท่านในที่นี้อย่างยิ่งครับ

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ

หัวข้อที่ผมจะพูดในวันนี้ คือ เรื่อง "เศรษฐกิจเพื่อสุขภาพไทย จะพัฒนาอย่างไร ให้ประสบความสำเร็จ: โอกาสและความท้าทายใหม่" นี้ ผมเห็นว่าเป็นประเด็นที่สำคัญมาก ขณะเดียวกันก็รู้สึกชื่นชมคณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ที่เห็นความสำคัญกับมิติของเศรษฐกิจควบคู่ไปกับมิติสุขภาพ ดังจะเห็นได้จาก Theme งานในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ทั้งในปีที่แล้วและปีนี้ คือ **“เศรษฐกิจยุคใหม่ สร้างสุขภาวะไทยยั่งยืน หรือ New Wealth for Health”**

คำว่า “สุขภาพ” ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ หมายถึง “ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม เชื่อมโยงกัน เป็นองค์รวมอย่างสมดุล” ดังนั้น คำว่า “สุขภาพ” ของพวกเรานั้น จึงไม่ได้หมายความว่าเฉพาะเรื่องของการแพทย์ การสาธารณสุข หรือการรักษาพยาบาลเท่านั้น แต่อย่างที่ท่านในที่นี้ น่าจะทราบกันดี คือ สุขภาพถือเป็นเรื่องของทุกคน และยังเกี่ยวข้อง กับปัจจัยทางสังคมและระบบโครงสร้างต่าง ๆ ในสังคม ที่สามารถมีส่วนในการ กำหนดสุขภาพในมิติต่าง ๆ อีกด้วย หรือ ถ้าพูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ สุขภาพนั้นกิน ความที่กว้าง ซึ่งหมายถึงเรื่องของ “สุขภาวะ” หรือ “คุณภาพชีวิต” นั่นก็คือ เวลาที่เราพูดถึง “สุขภาพ” นั้น เราจะหมายความกว้างไปทั้ง มิติด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพทางปัญญา และสุขภาพทางสังคมด้วย

แล้วเรื่องของ “เศรษฐกิจกับสุขภาพ และความยั่งยืน” ละครับ สัมพันธ์กันอย่างไรบ้าง?

ทุกท่านครับ

เมื่อเราพูดถึง “**ความยั่งยืน**” นั้น ปัจจุบันเป็นแนวคิดสากล ดังจะเห็นว่ องค์การสหประชาชาติได้มีการกำหนด “**เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน**” หรือ “*Sustainable Development Goals*” หรือที่พวกเราคุ้นหูว่า “**SDGs**” เอาไว้ ซึ่งมีเป้าหมายให้บรรลุภายในปี ๒๕๗๓ โดยความยั่งยืนนี้ จะเกิดขึ้นได้จากกระบวนการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ สร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งแน่นอนครับ การดำเนินงานต่าง ๆ ต้องอยู่บนหลักการเจริญเติบโตของ “**เศรษฐกิจที่อยู่บน หลักการ ใช้การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน**” นั่นก็คือ การใช้อย่างพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับ และเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเหล่านี้มีการพูดถึงในเป้าหมายของ SDGs แล้วทั้งสิ้น

ขณะที่เรื่องของ “**สุขภาพ**” นั้น ปัจจุบันมีแนวคิดเรื่อง “**สุขภาพหนึ่งเดียว**” หรือ “*One Health*” ที่มองเรื่องสุขภาพเป็นเรื่องแบบที่พวกเรานิยามไว้ใน พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ครับ คือ มองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ และระบบนิเวศ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม เชื้อโรค รวมถึงปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจด้วย ซึ่งเหล่านี้ก็สอดคล้องกับแนวคิด “*Health in All Policies*” ขององค์การอนามัยโลก หรือที่พวกเราแปลเป็นภาษาไทยว่า “**แนวคิดทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ**” นั่นก็คือ การจะออกนโยบายใด ๆ รวมถึง นโยบายด้านเศรษฐกิจนั้น ก็ขอให้คำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพด้วย นั่นเอง

ดังนั้น เมื่อทั้ง ๒ เรื่อง คือ เรื่องของเศรษฐกิจและเรื่องของสุขภาพ มีความ เชื่อมโยงกันอย่างนี้แล้ว “**การพัฒนาด้านเศรษฐกิจก็ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อ**

ด้านสุขภาพ และการที่ประชาชนมีสุขภาพที่ดี ก็มีผลต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศด้วยเช่นกัน” ซึ่งเรื่องนี้ องค์การสหประชาชาติได้กล่าวไว้ชัดเจนเลยครับว่า:

“เมื่อกล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนแล้ว สุขภาพถือเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม... ขณะเดียวกัน สุขภาพยังจัดเป็นผลลัพธ์ของการพัฒนาอย่างยั่งยืนอีกด้วย โดยเชื่อว่าหากมีการจัดการได้ดีในเรื่องของปัจจัยที่มามีผลต่อสุขภาพของประชากรกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะประชากรกลุ่มที่ยากจน และเปราะบางแล้ว ก็จะเกิดสังคมที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นธรรม มีสภาพเศรษฐกิจที่พัฒนาและเป็นสังคมที่มีสุขภาพะได้”

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ

ประเด็นที่นำเข้าพิจารณาในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในปีน้ทั้ง ๕ เรื่อง คือ

๑. การสร้างโอกาสในเศรษฐกิจสูงวัย

๒. ระบบสุขภาพเชิงรุกท่ามกลางความผันผวนทางภูมิรัฐศาสตร์

๓. การขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านพลังงานอย่างเป็นธรรมด้วยพลังงาน
แสงอาทิตย์

๔. ระบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพะในวิกฤตซ้อนวิกฤต และ

๕. กลไกขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่

ทั้ง ๕ เรื่องนี้ ถือเป็นประเด็นสำคัญที่พวกเราในที่นี่จะมาพิจารณาหาฉันทมติร่วมกันในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งนี้ นะครับ แต่สิ่งที่ผมคิดว่าสำคัญมาก นั่นคือนอกจากจะพัฒนาแนวนโยบายทั้ง ๕ เรื่องนี้ ให้ไปในทิศทางที่เหมาะสมแล้ว เราจะต้องมาช่วยกันคิดต่อครับว่า เราจะมี การเชื่อมโยงเรื่องของสุขภาพกับเศรษฐกิจใน ๕ เรื่องนี้ และจะขับเคลื่อนอย่างไรต่อให้สำเร็จครับ...

ซึ่งผมดีใจนะครับ ที่ทั้ง ๕ เรื่องนี้ เป็นเรื่องที่ทันสมัย และมีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในทุก ๆ เรื่องเลย เนื่องจากรัฐบาลเราให้ความสำคัญกับเรื่องเศรษฐกิจ การเมืองระหว่างประเทศ ผลกระทบจากการค้าระหว่างประเทศ สังคม ภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเรื่องสุขภาพ ซึ่งก็ถือเป็นโอกาสที่พวกเราจะร่วมกันผลักดัน โดยขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติร่วมกัน เป็นแบบองค์รวมตามทิศทางเข็มมุ่งของรัฐบาล...

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ

อย่างไรก็ตาม... ขณะเดียวกัน ในทุกโอกาสย่อมมีความท้าทายครับ

โดยผมถือว่า **ความท้าทายสำคัญประการแรก** ในการร่วมขับเคลื่อนทั้ง ๕ เรื่องนี้ สู่ความสำเร็จนั้น นั่นก็คือ “จะทำอย่างไรให้ทั้งเรื่องเศรษฐกิจและสุขภาพ พัฒนาไปควบคู่กันได้อย่างสมดุล โดยการพัฒนาเศรษฐกิจต้องคำนึงถึงเรื่องสุขภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อเรื่องระบบสุขภาพของประเทศไทยของเรา และขณะเดียวกันเศรษฐกิจที่ดีจะนำไปสู่สุขภาพของคน และระบบสุขภาพของไทยที่ดีได้อย่างไร”

เช่น ตอนนี้อย่างประเทศไทยได้เป็นประเทศที่มีผู้สูงอายุมาก กลายเป็นประเทศที่เป็นสังคมของผู้สูงอายุแล้ว ดังนั้น จะทำอย่างไรให้เศรษฐกิจของเรายังคงไปได้ ซึ่งตรงนี้ผมมองว่าผู้สูงอายุของเราต้องแข็งแรง มีสุขภาพดีทั้งร่างกาย และจิตใจ มีรายได้ และขณะเดียวกันก็ต้องสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ด้วย ซึ่งเราได้มองถึงการจ้างงานผู้สูงอายุไว้ มองถึงการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้ และที่สำคัญต้องมุ่งเรื่องการส่งเสริม และดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ถือเป็น การมุ่งเน้นให้คนไทยของเราเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณค่า ดังนั้น การพัฒนาก็ต้อง

ดูควบคู่กันไปทั้ง ๒ ด้าน คือ ทั้งด้านสุขภาพและด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ เพราะตอนนี้ ประเทศไทยเรากำลังกลายเป็นประเทศของสังคมสูงวัยแล้ว

หรืออาจจะเป็น เรื่องระบบสุขภาพท่ามกลางความผันผวนทางภูมิรัฐศาสตร์ หรือการเมืองระหว่างประเทศที่มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ซึ่งส่งผลกระทบต่อเรื่อง การค้าระหว่างประเทศ ที่มีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยเช่นกัน ซึ่งเรื่องนี้ ไม่ใช่เป็นเรื่องของสาธารณสุขอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องของการค้า การส่งออก ที่แน่นอน เกิดจากการเจรจาต่อรองกันระหว่างประเทศ หรือระหว่างกลุ่มประเทศ สมาชิกต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีการผลิตหรือการบริการที่เหมาะสม ซึ่งเรื่องนี้แน่นอนจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนไทยกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น เกษตรกร การท่องเที่ยว หรือแม้แต่ธุรกิจสุขภาพก็อาจจะได้รับผลกระทบเช่นกัน ซึ่งในการมองตรงนี้ ถือว่าเรามองเรื่องสุขภาพในภาพกว้าง ที่ไม่ใช่เป็นเรื่องการแพทย์ การสาธารณสุขเพียงอย่างเดียว แต่เรามองเรื่องสุขภาพ ที่เรื่องการค้าระหว่าง ประเทศจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยรวมของประเทศไทยได้ด้วยนะครับ

สำหรับ *ความท้าทายประการที่ ๒* นั้น ผมคิดว่า “เรื่องการจัดสรรทรัพยากร ด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้เกิดสุขภาพที่ดีได้อย่างยั่งยืน ซึ่งอันนี้ ก็รวมถึงการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ทรัพยากรที่มี จำกัดได้อย่างคุ้มค่า และสามารถลดผลกระทบต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมที่จะมาส่ง ผลกระทบต่อสุขภาพของคนในประเทศด้วยนะครับ โดยเรื่องนี้ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่เราจะสามารถพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสุขภาพควบคู่กันไปได้อย่างยั่งยืน” ซึ่งเรื่องการจัดสรรทรัพยากรด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและสิ่งแวดล้อมนี้ รัฐบาลเองให้ความสำคัญกับเรื่องพลังงานสะอาด การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มาช่วยในการเพิ่มผลผลิตต่าง ๆ เพื่อการจัดสรรและใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ อย่างคุ้มค่า เพื่อยกระดับและเอื้อต่อผู้ประกอบการ และประชาชนกลุ่มต่าง ๆ

รวมถึงความยั่งยืนของประเทศในด้านต่าง ๆ ด้วย และผมก็ดีใจที่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติในปีนี ให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อมและพลังงาน โดยได้บรรจุเรื่องนี้เข้ามาพิจารณาด้วย เพราะเห็นว่ามีเรื่องการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านพลังงานอย่างเป็นธรรมด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ บรรจุในสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งนี้ด้วย

เรื่องการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานแสงอาทิตย์นี้ ถ้าพูดแค่ชื่อ คนที่มองสุขภาพในมุมที่แคบ ก็อาจมองว่ามันเกี่ยวอย่างไรกับสุขภาพ แต่จริง ๆ แล้วอย่างที่ผมกล่าวในตอนต้น คือ “สุขภาพนั้นคือสุขภาพะ” นะครับ คือเราต้องมองกว้างอย่างเรื่องพลังงานก็เช่นกัน มันกระทบกับสิ่งแวดล้อม กระทบกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งแน่นอน ส่งผลต่อการปนเปื้อนของสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว และก็แน่นอน...ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนครับ

โดยเรื่องพลังงานสะอาดนี้ ก็สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ในเรื่องที่เรากำลังจะผลักดันสู่สังคมนคาร์บอนต่ำนะครับ โดยเพิ่งประกาศเป้าหมายของประเทศไทยไปว่า “ให้บรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิให้เป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๙๓” ซึ่งเราจะต้องทำให้ได้ และสมัชชาสุขภาพฯ ครั้งนี้ ก็ให้ความสำคัญด้วย นอกจากนี้ สมัชชาสุขภาพฯ ครั้งนี้ ยังได้เน้นเรื่อง “ความเป็นธรรม” ในการเปลี่ยนผ่านพลังงานด้วย นั่นก็คือ จะทำอะไรให้ประชาชนในประเทศทุกกลุ่ม เช่น คนมีรายได้น้อย ก็จะสามารถเข้าถึงพลังงานแสงอาทิตย์ได้เช่นกัน ซึ่งเราจะมาร่วมกันผลักดันเรื่องนี้ด้วยกันครับ คือเราจะต้องเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน ไม่ให้ใครตกหล่น โดยรัฐบาลก็ยินดีให้การสนับสนุนเต็มที่นะครับ โดยเมื่อเราพูดถึงรัฐบาล เราได้มองถึงความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นด้วยนะครับ คือ ทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องมาร่วมมือกัน เพื่อให้การดำเนินงานในส่วนนี้ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า เพื่อให้ทุกคน

ในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง สามารถเข้าถึงได้อย่างครอบคลุมและ
ถ้วนหน้า ภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัด ซึ่งจะส่งผลกระทบระยะยาวในการ ลดภาระ
ค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างมาก

สำหรับ *ความท้าทายประการที่ ๓* ผมมองว่า น่าจะเป็นเรื่องของ “การเตรียม
ความพร้อมรับมือกับสถานการณ์หรือวิกฤติต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะมากระทบต่อ
เรื่องของเศรษฐกิจและสุขภาพของประเทศไทย” เช่น สถานการณ์โรคระบาด
ภัยธรรมชาติ โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะสังคมที่เปลี่ยนแปลงสู่
สังคมเมือง พฤติกรรมของคนที่เปลี่ยนไป ตลอดจนเรื่องการเมืองระหว่างประเทศที่มี
การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ความขัดแย้งบริเวณชายแดน เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อ
พัฒนาต่าง ๆ ของประเทศไทยทั้งนั้น จริง ๆ สถานการณ์เหล่านี้ถือเป็น “สุขภาพ
หรือสภาวะในวิกฤติซ้อนวิกฤติ” จริง ๆ นะครับ ซึ่งก็ไม่ได้ส่งผลกระทบแต่เฉพาะกับ
เรื่องเศรษฐกิจและสุขภาพหรอกครับ แต่ยังส่งผลกระทบต่อเรื่องสิ่งแวดล้อมและ
สภาพทางสังคมด้านต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้น เราจะมีการเตรียมความพร้อมอย่างไรกัน
บ้าง เพื่อให้ประเทศไทยเราสามารถเตรียมตัวได้ดี พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีความ
ยืดหยุ่นในการจัดการด้านต่าง ๆ ล้มแล้วลุกเร็ว และสามารถจัดการกับปัจจัยที่มา
กำหนดสุขภาพ หรือ Determinants of health เหล่านี้ได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น
เพราะถ้าเราเตรียมการได้ดี ผลกระทบด้านลบต่อทั้งด้านสุขภาพและเศรษฐกิจก็จะ
น้อยลง

ตัวอย่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการพัฒนาของประเทศไทย
ที่รัฐบาลและตัวผมเองให้ความสำคัญเป็นอย่างสูงเลย ในขณะนี้ก็คือ เรื่อง ปัญหา
ยาเสพติดครับ โดยนโยบายเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดเป็น “Quick Big
Win” ของรัฐบาล เพราะยาเสพติดนั้น กระทบต่อคุณภาพคนของเรา สังคมของเรา
และสุขภาพของเราอย่างแน่นอน ซึ่งผมเองให้ความสำคัญกับคุณภาพของเด็ก

และเยาวชนของเราอย่างมาก เพราะพวกเขาเหล่านั้นคืออนาคตของประเทศไทย
เลยนะครับ ถ้าเราไม่จัดการกับเรื่องปัญหายาเสพติดในประเทศ คำว่าพัฒนาอย่าง
ยั่งยืนจะไม่เกิดอย่างแน่นอนครับ เพราะยาเสพติดนั้นนำมาสู่ปัญหาเรื่องอื่นตามมา
อีกมากมาย ซึ่งครอบครัวและสังคม รวมทั้งการศึกษา การสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กเรา
สำนึกดี รู้ผิด รู้ชอบนั้นสำคัญมาก

โดยผมเองทราบว่าสมัชชาสุขภาพแห่งชาติในอดีต ก็เคยมีการนำเรื่อง
ยาเสพติดเข้ามามีหรือ และปัจจุบันก็ให้ความสำคัญกับเรื่องของการควบคุม
บุหรี่ไฟฟ้าด้วย

ซึ่งเรื่องบุหรี่ไฟฟ้านั้น ขณะนี้น่าเป็นห่วงมาก เนื่องจากแพร่เข้าสู่กลุ่มเด็กและ
เยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติอย่างรวดเร็ว และบุหรี่ไฟฟ้าถือเป็นประตูหรือ
Gateway สู่อการติดบุหรี่ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ จึงถือเป็นภัยคุกคามที่มี
อำนาจในการทำลายล้างสูง ทั้งในมิติเชิงสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ จึงเป็นหน้าที่
ที่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันหยุดยั้ง ปรามปราม และเผื่อระวังไม่ให้บุหรี่ไฟฟ้า
กลายเป็นอุปสรรคที่ขวางกั้นการพัฒนาของประเทศต่อไป

ความท้าทายประการสุดท้าย ที่ผมเห็นว่ามีสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน
คือ “การพัฒนาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยเฉพาะประชากรกลุ่มเฉพาะ
กลุ่มเปราะบาง ผู้ไร้รัฐไร้สัญชาติ และแรงงานนอกระบบ” ที่ปัจจุบันประเทศไทย
มีการจ้างแรงงานทั้งนอกระบบ และแรงงานต่างชาตินานาชาติ ซึ่งคนเหล่านี้ ช่วยสร้าง
เศรษฐกิจให้ประเทศไทยมากนะครับ แต่ปัจจุบันอาจจะถูกละเลย ดังนั้น เราต้องให้
ความสำคัญกับเรื่อง “**ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ**” ในทุกมิติให้แก่คนเหล่านี้
ทั้งมิติสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพปัญญา และสุขภาพสังคม รวมถึงด้านเศรษฐกิจ
ด้วย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ ซึ่งพวกนี้จะนำไปสู่การพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

ของประเทศตามเป้าหมายของ SDGs หรือ Social Development Goals นั่นก็คือ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ครับ

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ล้วนเป็นความท้าทายทางด้านเศรษฐกิจและสุขภาพที่ประเทศไทยต้องนำมาพิจารณา ขณะนี้ประเทศไทยเรามีโอกาสในการพัฒนา นะครับ เพราะขณะนี้รัฐบาลพร้อมให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ดังนั้น ผมขอฝาก สิ่งท้าทายในเรื่องเศรษฐกิจกับสุขภาพไว้ตามที่กล่าวมาทั้ง ๔ ประการ เมื่อสักครู่นี้ด้วย นะครับ

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับ

แม้จะมีความท้าทายมากมาย แต่ประเทศไทยเรามีความหวังและมีโอกาส ในการพัฒนาในทุก ๆ ด้านครับ โดยรัฐบาลพร้อมจะประสานพลังกับทุกภาคส่วน เพื่อเปลี่ยนความท้าทายเหล่านี้ให้เป็น “ความหวัง โอกาส และความเสมอภาค” ของคนทุกกลุ่มอย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มเฉพาะที่สำคัญ ได้แก่ คนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ บุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ แรงงานข้ามชาติ ทั้งใน เรื่องในเศรษฐกิจและสุขภาพ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่ง ผมขอย้ำตรงนี้ว่า ที่สำคัญที่สุด คือ “พวกเราต้องร่วมมือกัน” ครับ เพราะความ ร่วมมือ ร่วมใจของทุกฝ่าย ที่ไม่ใช่เพียงภาครัฐเพียงอย่างเดียว จึงจะนำไปสู่เป้าหมาย ที่ต้องการได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติจัดเป็นกระบวนการ ที่เปิดโอกาสให้ทุกคน จากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาค ประชาสังคม และภาคเอกชน สามารถเข้ามาช่วยกันคิด เพื่อทำให้เกิดนโยบาย สาธารณะด้านสุขภาพ ที่โปร่งใส และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และขับเคลื่อน นโยบายเหล่านี้ร่วมกัน

ดังนั้น สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จึงเป็นโอกาสอันดีและเหมาะสมอย่างยิ่ง ที่ทุกภาคส่วนจะได้มาร่วมกันปรึกษาหารือ ในการกำหนดกรอบแนวทาง และความร่วมมืออันจะนำมาสู่การสานพลังสร้างอนาคตประเทศไทย สร้างสังคมสุขภาวะ ร่วมกันอย่างยั่งยืนครับ

สุดท้ายนี้ ผมขอขอบคุณ คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ภาคีเครือข่าย และทุกท่านอีกครั้ง ที่ได้ช่วยกันทำงานมาตลอดทั้งปีจนมาถึงวันนี้ ที่ทำให้งานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งนี้ เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผมขอให้การจัดงานในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ และขอเปิดงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๘ พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายใต้อัฒติ Theme “เศรษฐกิจยุคใหม่ สร้างสุขภาวะไทยยั่งยืน” ณ บัดนี้

ขอขอบคุณครับ

